

1766 Letferdige quindfolk og fogden Peter C. Arnet

I et av Verdal historielags tidsskrifter siteres et utsagn fra Johannes Paul II, hvor det sies at henrettelser bør ikke forekomme, «*unntatt når det ellers ikke vil være mulig å forsvare samfunnet*». Dette er ganske så rundt formulert, og viser det dilemma som alltid har lur i bakgrunnen gjennom de to ytterligheter: «*øye for øye, tann for tann*» - og kriminalomsorgens helbredelse gjennom tilbakeføring til samfunnet. Under siste del av 1700-tallet ble de siste henrettelser i Stjør- og Verdal gjennomført overfor kvinner som hadde født i dølgsmål. Den mest kjente saken i Stjørdalen var Ingeborg Klockhaugen i 1750, se *Stjørdalens krønike* nr. 21. Gjennom alle tider har kvinner født utenom ekteskap, gjennom dølgsmål - og i mange tilfeller med resultat at de tok livet av sitt eget barn umiddelbart. Under visse perioder førte dette til dødsstraff. Christian den 5. sin lov ga klare føringer for hva som ble betraktet som *tilstrekkelig* for å bli dømt til døden. Men de saker vi kjenner er trolig bare toppen av isfjellet. Det er trolig mange mørketall i dobbelt forstand. De fleste klarte å skjule sin forbrytelse. Men så har vi noen merkvverdige tilfeller, hvor en kan lure på om kvinnen i sin dype fortvilelse likevel ønsket å bli tatt. Det skal da generelt være enkelt å skjule et barnelik.

En av disse var kanskje Karen Kristine Stub fra Verdal, født på Follo gård i 1738. Etter konfirmasjonen i 1754 ble hun satt i tjeneste hos fremmede, blant annet på Fosen. I 1762 er hun hos sin søster på Hofstad i Bjørnør. Nærmest nabo var lensmannen. Han hadde en sønn som gjorde sin entré hos den 24-årige Karen Kristine. Og ikke bare gjorde han henne gravid, trolig i begynnelsen av 1763, men hadde visstnok lovet henne ekteskap. Uforklarlig forlater Karen Kristine sin «tilkommende». Men hun visste ikke da at hun var gravid. Hun drar til Trondheim, fikk tjeneste der, som dessverre ikke gikk særlig bra, og ved påsketider 1763 er hun tilbake i Verdal, på løytnant Lyngs gård. Ved St. Hans skjønner hun at hun er gravid. Hvordan fødselen skjedde og hvordan hun tok livet av ungen, samt skjulte barneliket, lar vi ligge her, men hendelsen er meget godt gjengitt i relaterte beretning fra historielaget i Verdal. Det synes som Karen Kristine ikke hadde lært noe av sin udåd. Hun «lot seg» ett år senere besvangre av en rundbrenner i bygda. Da hennes graviditet ble oppdaget, ble hun jaget fra gården. Et par dager før avreisen, gravde hun opp sitt første barn som hun hadde gravd ned i bryggerhuset. Hva drev henne til dette? Samvittigheten? Hun begravde sitt barn for annen gang.

Den 4. oktober gir hun både liv og død til sitt andre barn. Hun gravde det egenhendig ned på kirkegården. Hun hadde nå fått tjeneste hos ei Guru på gården Ekle. Men så gjør hun sin «tabbe». Eller ønsket hun å bli tatt? Hun betror seg til Guru, som i sin tur sladret til sin husbonde, Lars Ekle. Karen Kristine ikke bare tilstod overfor Lars, men ba ham om å gå til presten med det hun hadde fortalt. Snøballen rullet og snart var sorenskriveren informert, som dermed til slutt skrev den formelle anmeldelsen til lensmannen den 14. januar 1764. Lensmannen varslet fogden den 15. januar og gikk til arrestasjon. Hvorfor anga hun på et vis seg selv? Hun hadde fortalt at hun «*ikke hadde haft en god Dag siden hun dræbte dette uskyldige Foster*», og at det var «*Samvittigheds Nagg*» som drev henne til å tilstå. Ser at noen har spekulert om det var sentimentalitet i julehøytiden, eller kanskje hun var beruset? Dommen falt den 22. juli 1765 i Stjør- og Verdal tingrett, etter lovens § 6-6-7de artikkel, om barnemord: «*Lætfærdige Qvindfolk, som deris Voster ombringe, skulle miste deris Hals, og deres Hoved sættis paa en Stage*». Karen Kristine anket, og ulike instanser behandlet saken.

Tiden gikk. Til slutt havnet visstnok saken hos kong Christian, som godkjente den. Den 30. mai 1766 fikk fogd Peter Arnet ordre fra stiftsbefalingsmann Rantzau om å iverksette henrettelsen. Arnet lot ikke gresset gro, som det heter i beretningen hos Verdal historielag, til tross for at Arnet trolig ikke likte denne Rantzau. Det synes som Rantzau trenerte saken, og Arnet fikk inn et uslåelig trumfkort innen offentlig administrasjon, nemlig det økonomiske argumentet. Peter Arnet ordla seg slik det var vanlig på den tiden, med et kryptende forretningsspråk. Men selve innholdet i brevet fra Arnet er en skarp og sur korreks til sin overordnet. Arnet hadde åpenbart ingen respekt for Rantzau, som kort tid etterpå fikk avskjed «*paa Grund af Taabelighed*». Peter Arnet var en intelligent og smart kar.

Det heter seg at skarpretter Øhlstein og nattmann Hansen skulle transporteres til Verdal for å stå for selve henrettelsen. Dette er muligens ikke helt rett. Jeg tror det menes Johan Casper Øhlsten. Dessuten var det trolig ingen nattmann, da vedkommende tilhørte byer. Det var trolig en lokal «rakkar». Eksekusjonsdato ble satt til 16. juni 1766, sted: Steggelhaugen ved Nordberghaugen sør av Tronesvegen i Verdal. Sturla Rindsem (kilde) skrev det så prosaisk til slutt: *«På denne plassen stod Karen Kirstine Stubbs hode på stake og stirret med sine tomme øyenhuler ut over Trondheimsfjorden, utsatt for vær og vind, fugler og mark inntil hodeskallen falt på bakken. Det som måtte være igjen av hennes hodeløse kropp ligger antagelig ennå i bakken der og venter på oppstandelsen».*

Fogden Peter Arnet hadde begynt saken som aktor i slutten av februar 1765. Det synes lang tid siden ugjerningen. Og hva med Karen Kristine Stub i den tiden? Arnet var 65 år gammel og far til ti barn. I 30 år hadde han vært kongens representant i Stjør- og Verdalen fogderi. I løpet av disse årene hadde han vært aktor i flere saker som endte med dødsdom, men husk at ikke alle ble eksekvert. I 1736 hadde han vært med på å brenne opp svensken Ole Hælman for å ha hatt sex med ei hoppe. (Se *Stjørdalens krønike*, bind 1, sidene 94-100: Crimen bestialitatis). Og i 1744 ble Ingeborg Vold halshugget for to barnemord. Og som nevnt, Ingeborg Klokkehaugen i 1750. Vi kjenner Arnets medvirkning mot den dødsdømte Siri Bollgarden i 1758, og ikke minst mot Jacob Stock som ble dømt til å henges i Verdal i 1744, men ble benådet og stakk av. Han fikk sin andre dødsdom i 1745, og straks etterpå en ny benådning. Ny rømning, denne gangen fra Munkholmen. Men han ble tatt i Bergen, og den 30. juni 1753 ble han endelig hengt på Stenberget utenfor Trondheim.

Fogden Peter Arnet

Peter Christophersen Arnet ble født i Larvik, Vestfold ca. 1699, døde 31. mars 1785 på Gjemle i Skogn. Faren het Christopher Arnet, d. 1707 og mora Dorothea de Besche. Peter Arnet ble gift med Anna Dorothea Arnesdatter Løwe (1700-1741). Gift 2. gang med Christine Elisabeth Heide, f. ca. 1724 på Land i Oppland, d. 28. mai 1798. Peter Arnet er for de fleste kun et navn som de har sett dukke opp i forbindelse med ulike rettsaker på 1700-tallet. Men denne Peter Arnet var ikke noen hvem som helst i vårt trønderske rettssystem, som selvsagt ble bestemt fra Danmark og videre gjennom ganske kjente «utenlandske familier» som kom fra kontinentet, først og fremst fra Flensburg og Schleswig området i Tyskland og Hansastatene. Nyadelen i Danmark etter enevælde i 1660, førte kjente familier til Norge, hvor de fikk betalt i krongods. Alle disse nye strømningene etterlot seg flere slektsledd som er forfedre til flere levende her i blant oss i Værnesregionen i dag. Peter Arnet bodde i lang tid på Skogn, som var datidens sentrum i Stjør- og Verdal. Levanger fikk bystatus første gang som kjøpstad i 1836, mistet bystatusen i 1962 og fikk bystatus på nytt i 1996. Steinkjer fikk bystatus som ladested i 1857. Stjørdal fikk bystatus for hele kommunen i 1997, og Verdal i 1998.

Stjør- og Verdal tingrett ble opprettet som Stjør- og Verdal sorenskriverembete i 1591, og omfattet fra starten 12 tinglag (rettskretser) i kommunene Verdal, Skogn, Frosta, Stjørdal, Leksvik og Selbu prestegjeld fra de middelalderske fylkene Verdølafylke, Skøynefylke og Stjordølafylke. På 1600-tallet varierte det hvorvidt Selbu var underlagt Strinda sorenskriverembete eller Stjør- og Verdal sorenskriveri. Selbu ble avstått i 1799 til Strinda sorenskriveri.

Tidlig på 1800-tallet hadde sorenskriverne bolig på Skogn og Frol, men i 1821 kjøpte staten bolig i Sjøgaten 16 i Levanger. Juridiske saker ble delt mellom Levanger magistrat og byskriver, Stjør- og Verdal sorenskriveri og Stjør- og Verdal fogderi. Sorenskriveren fungerte som byfogd i Levanger etter at fogderiene ble avskaffet i 1910. I 1927 ble antallet tinglag i sorenskriveriet redusert til to, nemlig Levanger kjøpstad og Stjør- og Verdal (landdistriktene).

Sorenskriver (forvanskning av «edsvoren skriver») er en statlig embetsmann og betegnelsen på en dommer som er øverste administrative leder av en domstol i første instans. Domstolloven av 1915 trådte i kraft i 1927, og da ble sorenskriverembetets domstol kalt herredsrett, og fra 2002 skiftet sorenskriverembetet og domstolen navn til tingrett. Tittelen *sorenskriver* er imidlertid beholdt for lederen av tingretten.

Hommelvik 19. september 2022.

Etterkommere av Peter Arnet. F.v: Hallgeir Løvseth (4xtippoldebarn), Olav Løvseth (3xtippoldebarn), Lise Anna Øwre (4xtippoldebarn) og Lasse Løvseth (3xtippoldebarn)

Fogd (eller *fut*) er en tidligere dansk og norsk embetstittel (svensk: fogde), knyttet til forvaltningen av fogderiene. Fogden hadde politimyndighet, påtalemyndighet og krevde inn skatt og bøter i et landdistrikt. Han skulle verne om ro og orden, fakte forbrytere, stå for fengselsvesenet og se til at dommene ble eksekvert. I en periode skulle fogden også holde oversikt over utlendinger. Fogden utstedte og kontrollerte pass. Fogd, i dialekter oftest kalt *fut*, var tidligere den norske politi- og oppebørselsmyndighet (skattemyndighet) i større landdistrikter, kalt *fogderier*. Fogden var underøvrighet og utøvende rettsbetjent. Opprinnelig var fogden den lokale betjenten hos en lensherre. Fogdembetene ble opphevet i 1894. I deres sted ble det opprettet amtskassererstillinger og politimesterembeter. Visse gjøremål ble henlagt til sorenskriveren og lensmennene. Den nye ordningen var fullstendig innført i 1919.

Betegnelsen er også brukt i andre sammenhenger (bidragsfogd, skattefogd), men disse har ikke noe med de gamle fogdembetene å gjøre.

I norsk folketradisjon var *futen* en brutal og ubarmhjertig innkrever og håndhever av den myndigheten som var gitt ham av kongen i København. I eventyrene ble han oftest sammenlignet med ulven. Futeembetet var også det mest risikable embetet en danske kunne ha i Norge. I den tidlige fasen av unionstiden ble flere av dem drept av krenkede og rasende bønder. Det harde skattetrykket var også årsaken til en lang rekke lokale opprør. Fogd er kommet til norsk via dansk, *foged*, igjen avledet fra middellavtysk *vogel*, som har tatt til seg fra latinske *(ad)vocatus*, «(til)kalt», som i juridisk rådgiver, ordrett: *tilsnakker*, via den tyske uttale *fokatus*.

Steggelhaugen i eldre tider (foto eies av Verdal kommune)

Den 12. april 2021 ble Inntrøndelag tingrett slått sammen med Fosen tingrett, Namdal tingrett og Sør-Trøndelag tingrett til den nyopprettede Trøndelag tingrett. Steinkjer tinghus er ett av fire rettssteder i Trøndelag tingrett.

La oss fortsette inn i sorenskriveren og fogdens verden der rettergang stod sentralt, hvor fogden kunne være avgjørende for liv og død. Følgende har jeg sakset fra Grethe Forbregd, som igjen har latt seg inspirere av Sturla Rindsem. Det dreier seg om Marit Toresdatter Prestgård. Hun ble trolig født på Ballgård i Verdal vinteren 1688/89, som datter av Marit Syvertsdtr og Tore Amundsen Prestgård. Faren var lagrettemann og opptrådte som kaveringsmann (forlover/kausjonist) i bryllup, som i sin tur tyder på at han var en aktet mann i bygda.

Den 23. januar 1713 ble det avviklet «saksting» på gården Bjertnes i Verdal. Det ble blant annet ført sak mot et «quindefolk» ved navn Marit Toresdtr Prestgård, hvis alder var 24 år. Hun skulle ha født i dølgsmål, og senere «ombragt» barnet, altså tatt livet av det. Barnefaren

var Steffen Olsen, en ung dreng fra Stor-Vuku. Marit ble avhørt over to dager. Hun beklaget «*sin store ungdoms dårlighet - og ha blitt besøvet av Steffen Olsen*». Hun innrømmet å ha født barnet i dølgsmål. Hun hadde barnet, som hun påstod var dødfødt, i sengen hos seg i et par netter. Senere bar hun det i en annen stue på gården og la det i et skrin, et skrin hun plasserte på stabburet. Igjen må en minnes kong Christians den 5's danske lov, artikkel 7: *Lætfærdige Qvindfolk, som deris Voster ombringe, skulle miste deris Hals, og deres Hoved sættis paa en Stage*. Dertil kom 8. artikkel som utdypet dette gjennom at påstand om dødfødt barn, kunne bli å betrakte som at moren hadde med vilje «ombragt» - dersom ikke annet forelå.

Marit Toresdtr Prestgaard satt trolig fengslet hos lensmann Erik Paulsen Ness, for senere å bli overført til Trondheim i jern. Her ble underrettens dom lest opp for henne. Nå fortalte hun at hun hadde kjent liv ca. 11 uker før fødselen. Kort tid etter dette hadde hun falt av hesten på vei til kirken, og slått seg stygt. Da hun kom hjem fra kirken, fødte hun barnet, som var dødfødt. Mor hennes var på buret, og faren holdt på med noe inne på låven. Hvorfor hadde hun ikke vist barnet til foreldrene eller andre? «*Hun torde ikke aabenbare det for nogen, paa det hendes moder ikke skulde faa det at vide, som hun frygtede for, at skulde blive vred paa hende der-for*». «*Noe som var hennes daarlighed*». Det var heller ingen som hadde sett henne, siden hun lå under sengeklærne.

Steggelhaugen i våre dager (foto: Eystein Ness)

Sognepresten i Verdal, Hr. Thomas Jensen Collin, innga en skriftlig beretning hvor det fremkommer at Collin hadde hørt et rykte på bygda om at Marit ventet barn med Steffen. Senere at hun lå syk og etter dette «*igjen var bleven smal*». Prestene på den tiden var underlagt kirkelig jurisdiksjon, slik at Collin hadde ansvaret for ekteskaps- og sedelighetssaker. Da Collin 6. januar kom til Vuku kirke, ble han møtt av Marit sin bror: Ole Toresen. Han ba om at søsteren måtte få alterets sakrament. Collin svarte at «*det ville bli en ulykke av med henne*». Ole gikk fra ham. Senere kom faren og ba om det samme. Collin kom derfor til Prestgård, hvor Marit lå svak og stille i en seng. Etter hvert bekjente hun «*å ha faret ilde*» (abortert) nyttårsaften, uten at noen visste det. Collin ville ikke godta hennes forklaring,

og forhørte seg hos kvinnene i stua: Marit Kulstad og Karen, Ole Toresens kone (Karen Kristensdatter fra Øra, gift med Ole året før). Disse hadde sett «*efterløsningen*», men ikke noe barn. Det sies at Karen selv hevdet å ikke ha greie på slikt. Presten forsøkte både med trussel og trøst av Guds ord, for å få en annen og bedre tilståelse av Marit. Men uten resultat. Far til Marit og Maren Kulstad sa så «*at et menneske som ligger for døden, sier vel ikke annet enn det som sant er*».

Marit trodde selv at hun ikke hadde lenge igjen å leve. Collin ga henne derfor sakramentet, men ga henne en advarsel overfor Gud dersom hun hadde skriftet falskt og døde. Ble hun derimot frisk, skulle hun gjøre kirken den plikt hun burde, altså et åpent skriftemål for menigheten i kirkedøren. Men Collin ga seg ikke med dette. Søndag var han tilbake, med flere kvinner og menn, for å få en bedre tilståelse. Han lot kvinnene undersøke om Marit hadde mormelk (såkalt Danske prøve). Marit hadde spor av det. Collin fortsatte å forhøre Marit om fødselen og barnet. Før han gikk til kirken for å holde preken, sa han at han ikke ville slippe henne før hun tilsto. Etter preken ble Collin hentet tilbake til Prestgård. Det var kommet noe nytt for dagen. Collin holdt nå fram for Marit de sikre bevis på at det var født et barn, og at alle hadde sett at hun ventet barn. Og så kunne Karen, hennes svigerinne, fortelle at «*barnet er til skues, men jeg har haft nok med hende at gjøre inden hun vilde gaa til rett bekiendelse*». Karen hadde nøkkelen til skrinet i lommen. Flere kvinner og menn dro så til stabburet, hvor de fant barnet. Det var dødt, men fullbåret. Den ene siden av hodet var skadet («indtrøkt») og navlestrengen lå rundt halsen. Barnet ble født lørdag 10. desember 1712, og hadde blitt gjemt i en måned.

Foran Steggelhaugen, torsdag 1. september 2022.

F.v: Nils Inge Bjørklund, Ole Martin Skavdal (eier av Steggelhaugen) og Olav Georg Bjørklund

Den 9. juni 1713 ble dommen bekreftet i lagtinget, og slo fast at «*Marit Toresdatter bør der efter have sin Hals forbrut og hovedet settes paa en Stage*». Den 24. juni ble saken oversendt til videre behandling i overretten i København, av Iver von Ahnen. Han var etatsråd og stiftsbefalingsmann i Trondheim. Den 9. desember, hvor det refereres til lagtingsdommen

over Marit, står det at saken skal innstevnes for overretten 31. januar 1714. Den eminent Jostein Molde har i *Norske kongebrev* funnet dokumentasjon av 2. februar at Marit Toresdatter er dømt fra livet, men nå nevnes «Ober Hof Rätten i Norge». Og i kirkeboka finnes den 12. mars 1714 under døde: «*Marit Toresdatter Prestgaard, NB for sit barnemord henrettet*». Straffebestemmelsen for fødsel i dølgsmaal ble opphevet ved lov av 29. juni 1889.

Og hva skjedde så med «synderen»? Steffen Olsen ble frifunnet for all mistanke om å være medskyldig. Han betalte sin «leiermålsbot» og fikk tilgivelse i kirken. I årenes løp fikk han 2 barn til utenfor ekteskap, det ene med Anne Jensdatter, som var en slektning av Marit. Anne og Steffen fikk kongelig bevilgning til å gifte seg da de ventet sitt barn nr.2. Steffen døde på Tronesvald i 1765.

Grethe Forbregd sier i sin omtale av saken, at dette er et eksempel på det norske bygdemenneskets konfrontasjon med øvrigheten, det danske enevelde. Loven var i et annet land, og ble trolig brukt som et maktmiddel. Presten Collin var selv danskfødt, og tro mot sin konge. Hvorfor var han så iherdig i sine undersøkelser? Og hvorfor var Marits svigerinne så utholdende i å finne «den rette sannhet», når hun måtte ha visst hvor streng straffen kunne bli? Som Grethe Forbregd sier det så godt: «*Det må ha vært en hard tid for hele familien, både utad og ikke minst innad*». Ingen av Marits brødre kalte døtrene sine opp etter henne. Men Steffen Olsen fikk en datter i 1722 som het Marit.

Den henrettede Marit Toredatter Prestgård sine foreldre er 6 x tippoldeforeldre på farssiden av Olav Georg Bjørklund, Verdal - som sagt på en annen måte gjør Marit og Olav Georg til seksmenninger. Olav Georg Bjørklund er en meget historieinteressert person og inspirator.

Grethe Forbregd

Av de 13 futene som hadde stillingen mellom 1688 og 1834, ble hele 8 suspenderte grunnet uredelighet. Fire av disse igjen ble borgermester i Trondheim. Mellom 1592 og 1669 var Værnes sete for fogden/futen. Disse var mektige og rike, og ble sentrale hva gjelder tilførsel av inventaret i Værnes kirke slik den står i dag. De manøvrerte seg gjennom et firkantet mønster, og da det gikk mot slutten kjøpte de seg avlat ved å gi nettopp inventar til kirken. (Se *Stjørdalens krønike*, bind 2: sidene 23 - 32). Da Peter Arnet kom på banen mot midten av 1700-tallet, var det fortsatt mange som brukte betegnelsen «flåeren» om fogden, som til da var lite kontrollerbar. Peter Arnet var nok med på å forandre dette gjennom sitt intellekt og kamp mot sine danske overordnede. Men han møtte nok også motstand, for ikke å si utakknemlighet. For eksempel hadde det oppstått tvister rundt kapellanen Roager i Stjørdal, som ble dømt til bøter. Etter høsttinget 23. september 1749, da Ingeborg Klokkaugens skjebne ble beseglet med Peter Arnet som aktor, kom Arnet i kraft av fut til Mæle gård for å holde pådømt arrest- og delingsforretning. Peter Arnet ble mottatt av fru Roager med følgende ord: «*Er du nu der, din røver ! Den onde besette dig, der du står*». Futen Peter Arnet syntes nok ikke at en slik hilsen var særlig sømmelig, spesielt ikke siden det var kapellansfruen, og

han sendte straks klage på henne for ”*ukjærlig og ukristeleg tiltale*”. Fru Roager ble deretter dømt.

I flere saker stod Peter Arnet sentralt. Det betyr ikke at det var han som kuttet hodet av disse «*letferdige quindfolkene*». Ikke engang indirekte. Han utøvde et embete som i overført betydning, under visse tidsperioder av vår historie - nok kunne bli sett på som en uriaspost. Peter Arnet var nok en meget oppgående person, men som ofte var tilfellet innen kanselliet, ble også han en brikke innen maktkamper med den nye «eliten» innen det offentlige. Tiden var ikke annerledes da enn nå. Peter Arnet tjente sitt folk lokalt og regionalt. Vestfoldingen ble trønder som forsvarte Trøndelag gjennom å kunne sin juridikum - og førte sin kamp mot dansk fjernkontroll. Hans ettermæle ble nok derfor bedre enn for mange fogder på den tiden, til tross for at enkelte hoder dessverre «*ble satt på stake*».

Muligens fikk Peter Arnet «*letferdige quindfolk*» og andre også til nedsatt straff. Husk igjen at makta satt langt fra folket, nede i København. De som unngikk skafottet kommer ikke fram i vår historie. Det som beskrives og huskes, er det onde og tragiske. Har vi ikke hatt de «kriminelle», hadde vi knapt hatt noen lokal historie, - for å sette det på spissen.

«*Steggelhaugen*», maleri eid av Ole Martin Skavdal, malt av Mona Stiklestad. Hun har gjenskapt historiske hendelser og steder på en helt unik måte. Denne kopien av en kopi yter henne ikke rettferdighet her, men maleriene hennes har en diffus, nysgjerrig og søkende stil

Først på 90-tallet hadde jeg store problemer med å komme meg hjem fra Washington DC grunnet overbooking. Det endte med oppgradering til det siste ledige sete på 1. klasse. Der ble jeg sittende ved siden av en Statewide Prosecutor, datidens Peter Arnet. Dette var en tid da de diskuterte bruken av giftsprøyte vs den elektriske stol. Da min sidemann hadde fått i seg noe brunt med isbiter i, spurte jeg ham om hvordan det var å få så mange dømt til døden. Han svarte noenlunde slik: *«Jeg må se på det kun som en nødvendig jobb, bestemt av de politikere vi har valgt selv - og hvor vi alle er offer - men hvor noen har lidd større offer enn andre, nemlig de som allerede er døde og deres etterlatte».*